

ALPSKÝ VĚSTNÍK

ORGÁN ČESKÉHO ODBORU SLOVINSKÉHO ALPSKÉHO DRUŽSTVA
ROČNÍK XV. 1913. ČÍSLO 4.

J. HENDRYCH:

Z lezeckých tur v Cechách.

K nesčetným púvabům a krásám našeho „Českého ráje“ druží se v poslední době — pěstování domácího alpismu v Prachovských a Hruboskalských „Dolomitech“. Myšlenka tato, ovšem v jiné formě, poutala již před námi ojedinělé sportovce, ale jelikož nenašla u nich prohloubení, nedospěla k velkým výsledkům. Vřelejší touha, než s jakou obyčejní turisté pohlížejí na podivné útvary pískovcových skal, byla pohnutkou naší k heslu: „Vzhůru až vrcholům hrdě se vznášejícím nad okolními lesy!“ Jejich osamělé věže a stěny již proto nás vábily, že k nim nevedlo zábradlí ani řada stupňů, nýbrž námi objevené a namáhavé cesty, na konec sladkým pocitem vítězství odměněné a pochopitelné jen těm, kteří nepodléhají zbytečné bázni o svou kůži. V druhé řadě vzpomínám na „školní prach“, který nutkal nás, abychom volili odlehlé a divoké zátiší, kde jen čistá radost plynula z našich prvních úspěchů i nezdarů. Sportovní mysl hledala potřebu — přemohla začátky a učinila nás průkopníky nového směru.

Činnost jsme zahájili v Prachovských skalách již r. 1907 u „Mouřenína“ a v „Babinci“, kdež jsme začali v nižších polohách studiem postupu nebo vzpírání komínem, učili se užívatí lana jako záchrany a pomocného vytahovacla pro slabší členy našeho kroužku. Povaha skalin nutila nás a někdy sváděla zavěšovatí lano na vrcholu kolem přirozených výčnělků a spouštějí se . . . až k jedné události, při níž si přední pilotové spálili ruce . . . Když bolesti pominuly sešli jsme se opět ve skalách, abychom

chybu napravili. A tu jsme přišli na „kličky“. Lano převinulo se jednou nad kolenem, podruhé přes nárt a druhou nohou se sevřelo, takže váha těla připadla nikoliv na ruce, nýbrž větším dílem na nohy.

Zdokonalením lanové techniky a vlastní zručnosti stoupla odvaha. V celém labyrintu skal zalibil se nám nejlépe osamělý „Mnich“ v Císařské chodbě. Byl zasmušilý podzimní den (4. října 1907.), kdy stáli jsme ještě pokorně u jeho opánek. Východní stěna, která až na vstup a asi v polovici vyčnívající hřbet poskytovala jakýsi komín různé světlosti a hladkosti — uvítala nás hrdě . . . Přítel J. K., který doprovázel můj výbojný plán, pochyboval o zdaru, neboť viděl již na počátku, že bez jeho přispění nedostanu se ze širokého komína na další stupeň. A výše? . . . zase záchrana stala se nemožností, poněvadž musil státi příliš hluboko.

Přece však jsme se pokusili. Zmíněný hřbet byl sice bez záchytů a kromě toho již 20 m nad zemí, leč nepříjemná pozice v otevřeném komíně dodala mi vzpruhy . . . rázem vyšvihl jsem se na hladkého „koně“ a s něho sklouzl do druhého komína, kde čekal mne první oddech. Upevnil jsem lano a dal znamení kolegovi, že může za mnou. Zda-li zpočátku ještě nevěřil svým pažím, nevím, ale nadšení u něho stoupl, když dosáhl výše 25 metrů.

Za novým polokomínem, proti němuž protestovala naše až do krve rozedraná kolena, usmíval se již vrchol. K němu jsme stoupali hlemýžďím krokem, ale neúnavně a bez ohledu na kolena dokud pod námi poslední překážka nezmizela. Na vrcholu podali jsme si ruce, které chvěly se námahou.

Na paměť prvního výstupu na severní vrchol „Mnicha“ vztýčili jsme plechovou vlajku a k ní přiložili do krabice své navštívenky.

Šedé mraky táhly kolem nás až dosud nečinně. Teď najednou začaly kropiti naše dílo, aby zůstalo svěží do budoucnosti. Než jsme uklidili do tlumoku všechny rekvizity, našli místo, kde zavěsíme lano, byla skála již jako skluzavka. První závěs na jižní stěně minul bez příhody. Ale při druhém, kdy vody značně přibylo, sjel jsem 15ti metrovou vzdáleností zprvu po skále, později vzduchem za tři vteřiny. Přítel můj stál dole překvapen, když jsem přiletěl sklouzavým letem do pískového svahu a tam se ještě několikrát obrátil. Běžel ke mně a pomáhal mi vstávat: „Nic se ti nestalo?“ — Mám jen spálené prsty, na zádech nějakou modřinu od kladiva a železného samovaru, které jsem uložil do tlumoku . . . A pro dnešek snad už dost . . .“

Tím skončili jsme první velkou turu, výstup na „Mnicha“.

Na sklonku podzimní sezony obrátili jsme pozornost na imposantní skupinu Krkavčích skal — v malebné oblasti „Hlaholské vyhlídky“. Od

„Moravska“ a s uzoučké cesty vedoucí do „skalního města“, připomínají věrně některé obry z Českosaského Švýcarska. Teď v míru jsou oblíbeným sídlem kavek a v době turistického hnutí — předmětem obdivu. Nám byly předmětem zlé „lezby“, kterou ovšem předcházelo důkladné prohlédnutí vnějšího i vnitřního zařízení stěn. Celkový vnější útvar množstvím uhlazených ploch nepokytuje naděje; proto obracíme se do jakési tmavé díry, která vede k ústí několika vnitřních komínů. Jsou vesměs lákavé a na první pohled jen málo krkolomné, tam kde se sbíhají. Na západní straně uzavírají dvě skaliska temný komín, který se nahore značně rozšiřuje. Najdeme-li ještě spojení jeho s užším sousedem, kterého vyhledli jsme si předem s Hlaholské vyhlídky, pak máme theoreticky úkol rozluštěný. O skutečné provedení zasadili jsme se brzy potom v nejbližším komíně. Posouvání jím, zády na jedné, kolena a rukama na druhé stěně, nezpůsobuje tolik úzkostí jako traversování neb slézání volné stěny, ale vyžaduje hodně síly. Ježto změny rozměrů a jakosti těchto dlouhých komínů měřili jsme poprvé — není divu, že jsme se přepočítali. Pod vrcholem objevila se převíslá stěna, na níž byli jsme úplně vyčerpaní. Komíny nabývaly smutnější barvy — stmívalo se zároveň. Nezbylo nám než turu přerušit a odložit na přišť . . .

Po mrazivé noci, kdy celý kraj byl postříbřen silnou jinovatkou, pustili jsme se opět do „Krkavčích komínů“. Ale vlivem snížené teploty schladlo i nadšení naše pod těžkým vrcholem. Kollega D., zimou zkrchlý, nechtěl o dalším šplhání ani slyšet a já vida, že vynucený pokus smutně by mohl skončit, podrobil jsem se jeho přání. Za námi přihnala se zima, která nám sice okrášlila stěny běloučkými ledovými květy, ale do nich nás nepustila, Až na jaře!

Několik slunných dní březnových (1908) vyvábilo nás v plné lezecké výzbroji zase ke Krkavčím skalám. Do prvé (21. 3.) vlezli jsme do komínů ještě zalednělých. Do druhé a po třetí přišel dešť a po čtvrté (25. IV.) hromobití. S těmito průvodci museli jsme vždycky heslo „vzhůru“ rychle obracet směrem „dolů“.

Zatím získali jsme nového přítele-lezce Vl. P., který byl též vynikajícím humoristou a tím nemálo přispěl k největším úspěchům, z nichž přední místo má první slezání Krkavčích skal (2. května 1908). Až k převíslé stěně pod vrcholem měli jsme cestu jistou. Tam jsem za jeho pomoci překonal obávaný stupeň a stanul na vrcholu. Pak jsem pomohl příteli a ostatním druhům, kteří čekali dole, hodili jsme jeden konec lana s hřímavým: „Nazdáár! — Kdo se cítíte, můžete se uvázat, my vám pomůžem nahoru.“ Všichni se hrnuli k lanu. Ale místo sebe přivázali ruksak, v němž vedle jiných potřeb byl také krajíc chleba

s máslem. Vrcholových cigaret jsme neměli, proto pustili jsme se do vrcholového krajíce. Konečně po odpočinku, důležitém záznamu v plechové krabici, zavěsili jsme lano, sešplhali jsme ke komínu, lano stáhli a pak vesele sjížděli až k místu, kde nás čekali ostatní přátelé.

(Příště dále.)

▽ ▽ ▽

J. HENDRYCH:

Z lezeckých tur v Čechách.

(Dokončení.)

Koncem měsíce května měli jsme zase kolena i ruce v dobré formě takže jsme je mohli opřít o nové stěny. Na konci „Císařské chodby“, sestupujeme-li, stojí v levo od „Mnicha“ osamělý kužel, jehož romantická postava těší se neobyčejné pozorností všech potulných lidí. Každá téměř strana světová tohoto velikána přístupna jest jejich zrakům a výkladům. V zájmu lezeckém bylo nutno, abychom skálu tu nějak pokřtili. Vrcholek podobá se hlavě a přilehlé skály mírně rozepjatým křídlům nějakého dravce.

Proto nazvali jsme jej „Orlem“.

Po krátké přípravě rozvinuli jsme před ním lano, svázali se a střídavě s kol. V. P. hledali tajemnou stezku, v podobě choulolistivých záchyťů na východní stěně. Nouze o záchyty a konečný exponovaný komínek nás ujišťovaly, že vrchol zařadíme mezi prvotřídní tury. Zatím kol. K. hledal cestu jinde. Našel díru a v ní krásně ukrytý komín, který dovedl ho snadno až na vrchol. Když jsme se dostali v potu tváří z našeho komína a plížili se opatrně k vrcholu — zasmál se nám K. nad hlavou . . . Od tohoto okamžiku stal se „Orel“ populárním kamenem našich nejčastějších dostaveníček, ovšem „cestou Kovařičovou“. Později, když přibýlo nám mladých sil, otevřeli jsme na „Orlu“ ideální školu kominickou ve vnitřních komínech, kde nezastihl nás žádný zvědavý zrak a nikdo netušil (ba ani my) — že pracujeme ve skautském duchu, tím, že jsme si tam zařídili skalní ložnici i kuchyni. Záležitosti zábavní při tom obstarával kol. P., který však i v lezecké výkonnosti zastiňoval činy — nás — starších borců. Jemu stačil komínek jako nohavice široký a třebaš „přeexponovaný“, jak sám často tvrdil a také dokázal, protože byl tenký a při tom vytrvalý.

13. června podnikli jsme spolu útok na novou skalní baštu v Císařské chodbě, sousedící s „Mnichem“ a „Orlem“, kteréžto oba reprezentanty ještě o hlavu převyšuje. Se tří stran ukazuje čisté a kolmé stěny. Toliko na východní stěně má několik známek lezcům příznivých. Úvod . . . komín, nad ním převislý kraj asi 5 m vysoký, který profat uzounkou vislou trhlinou, za ním ještě 15ti metrový komín — vrchol. Zdá se, že by kraj bylo možno obejít ještě nesnadnějším traversováním. Ostatní pravdy poznali jsme teprve „na místě“. Trhlina byla pro jednu ruku a nohu . . . dvakrát zlomená podle vyklenutého výběžku skály, tak že každý pokus o zachycení se v ní byl nemožný. „Kdybychom měli třetího, který by nám dal záchranu, postavil bych se a soudruha vysadil a podepřel . . . To by šlo! Kde ale vezmeme toho třetího?“ Uvolnil jsem lano, jedním koncem pevně ovinul nejbližší výčnělek a sebe — vzal jsem kollegu na ramena a pomalu ho sunul do trhliny. Konečně se rukou zachytil, ale vzhůru zase nemohl bez pomoci. Pokud jsem stačil, odrážel se nohama od mé hlavy a naposledy opíral se o moji ruku. Několik okamžiků byl nucen odpočínouti v tomto těžkém postavení, aby nabral nových sil a já nesměl při tom povolít ani kousek . . . Potom zase stoupal maje půl těla vykloněného a bez podpory. Našel zároveň několik nepatrných záchyťů, které mu umožnily, že dosáhl horního kraje a tím rozhodl o zdaru celé tury. Ačkoliv byl unaven, zůstal vůdcem až do konce.

Ve vzpomínkách vracím se rád k vrcholovým okamžikům, kdy rozmar-
ným způsobem dívali jsme se na přemožené komíny a své roztrhané
kalhoty, haleny, jejichž součásti visely tam jako důležité značky pro
návrat. V tomto úboru nemohli jsme ovšem na promenádu, která se
od jara táhla všemi chodbami a roklemi Prachovských skal. Hned po
práci museli jsme odložit uniformu a skrýt ji do tajného komína nebo
zahrabati do písku, abychom nerušili pozornost ostatních obdivovatelů
přírody. To trvalo až do doby, kdy zmohli jsme se na neroztrhatelné
manchestrové kalhoty.

Zbytek roku 1908 byl protkán novými objevy a živým opakováním
starých tur, které dle individuality vůdců i jednotlivců různě byly
kombinovány.

10. dubna 1909 navštívili Prachovské skály Němci, členové lezeckého
Klubu z Drážďan. Měli v úmyslu podniknouti »Erstbesteigung«
»Krkavčích skal«. Výstup se jim zdařil, ale »Erstbesteigung« nikoli.
Byli asi překvapeni, když na vrcholu našli položenou vlajku v českých
barvách a naše záznamy v plechové škatulce. Přes to nechali tam
pěknou pamětní knihu a v ní nový titul »Domwächter« pro naše
»Krkavčí skály«.

Veliké změny udály se též »u nás«. Ztratili jsme kol. P. a před tím
skoro všechny bývalé druhy, kteří vzdali se lezecké činnosti z různých
příčin. Snad proto, že dostalo se jim toho po čem toužili — nebo
z pohodlí a vzhledem k pokročilým letům svého mládí, rozhodli se za-
věšiti sport na hřebíček... Budiž jim blaze! Na jejich místa vstoupila
řada nových nadšenců, která jinak pochopila význam dřímajícího sportu.
Patrně již z toho, že dnes dostupný byl vrchol »Krkavčích skal«
68krát, »Mnich« asi 29krát a »Pavlikova věž«, kterou nazvali jsme
tak s pietou k bývalému objeviteli, asi 10krát... kromě nesčetných
výstupů na »Orla«, »Mouřenína«, »Turni«, »Rektorku«, »Pannu«
v Prachovských skalách.

S menším zdarem působili jsme na Hrubé Skále, kde sice o alpské
tury není nouze, ale hotovým uměním podařilo se někomu, aby jej
nelapila lesní správa s upozorněním, že na podobné věci ustanoveny
jsou peněžní sazby. Dvakrát slezli jsme »Dračí skály«, jednou »Kočičí
hlavu« a čtyřikrát si nás pan lesní zapsal do notesu.

Vděčnější lezenice poskytují »Suché skály« nedaleko Malé Skály,
jichž hřebenité hroty mohly by se státi »Růžovou zahrádkou« našich
alpistů, kteří dovedou oceniti půvaby domácí, drobnějších sice skalních
massivů, přece však nadmíru zajímavých.